

Dmtalen deraf, og jeg kan forsaavidt henholde mig til den hele Fremstilling, der er kommen frem derom, og som er given meget udførligt; den har jo været trykt meddelt for Udvalget, saa at dette altsaa paa en let og bekvem Maade har kunnet komme til Kundskab om hele dette Forhold, og jeg skal derfor ikke anse det for rigtigt paa denne Tid at gaa dybere ind derpaa; jeg tror som sagt, at det maa være tilstrækkeligt bekendt ad denne Vej. Kun maa jeg gjøre nogle sporadiske Bemærkninger med Hensyn til den forskjellige Dmtale, der har fundet Sted af denne Institution. For det Første maa jeg udtale mig bestemt imod den ærede Ordfører, hvem jeg ellers haaber ikke at skulle komme til at udtale mig bestemt imod i denne Sag, og det er navnlig, forsaavidt han yttrede Ja, jeg maa dog maasse først berøre et andet Punkt; jeg vil gaa over til en anden Side af Sagen. Med Hensyn til hele dette Spørgsmaal om en ny Ordning, der er bleven omtalt af en anden æret Taler (Th. Nielsen), og det med en saa stor og grundig Indgaaen paa disse Forhold, som om det var Noget, han kjendte meget nøie og fuldstændigt, skal jeg, naar han udtalte den almindelige Dom, at denne Institution var gaaet overordentligt tilbage ved at være kommen bort fra den Bestyrelse, hvorunder den hidtil havde hørt, nemlig Justitsministeriet, og være gaaet over til Kultusministeriet, og navnlig naar han udtalte sig saaledes, som om det siden den Tid var gaaet i Staa, eller, som jeg tror han udtrykte sig, at der kun var en Bevægelse paa Stedet, bemærke, at min ærede Kollega Justitsministeren — ja, det er sandt, han var ikke dengang Justitsminister — men at i alt Fald Justitsministeren ikke vil have megen Glæde af denne Udtalelse om det Resultat, den ærede Rigsdagsmand er kommen til om Institutionens senere Virksomhed. Men finder ikke den ærede Rigsdagsmand, at det er naturligt og forklarligt, at Vaisenhusets Bestyrelse ikke et Aars Tid efter, naar den var kommen ind under Kultusministeriet, kunde komme i en saa stærk Bevægelse, naar der umiddelbart forveien havde fundet en stærk Bevægelse Sted. Det er overhovedet Noget, der gjælder

her, ligesom det gjælder i saa mange andre Forhold, at naar man vil se noget Godt komme ud af et Foretagende, saa er det ogsaa rigtigt at se paa, hvad der kan komme ud deraf ved at lade en saadan Institution være i Ro. Hvad der kan udrettes i saa Henseende ved en rolig Udvikling, tror jeg ogsaa er Noget, det er værd at lægge Vægt paa. Vil man altid gaa ud paa, at der skal være en stærk Bevægelse, og gaa ud paa en Omordning og Omformen af det Hele, saa kan man jo komme til mange forskjellige Ting, alt eftersom det stiller sig for de forskjellige forskellige Fantasi. Hvad der er Sagen for Diebliffet, er, at Vaisenhuset yder en overordentlig god og velsignelsesrig Indflydelse paa en stor Mængde, og det netop den Slags Personer i Samfundet, som fremfor andre trænge dertil, og den gjør det ikke blot saaledes, at de faae god Undervisning, men tillige saaledes, at de faae noget, der kan kaldes et Hjem, hvad der føles og erkjendes fra deres Side, som ere foreldreløse, de faae et virkeligt Hjem, som de med Kjærlighed slutte sig til; det have de vist paa mangfoldige Maader endog i den sidste Tid. Dette er et Vidnesbyrd, som gjør, at det forekommer mig, at man skal behandle Stiftelsen med Pietet og ikke tro, at man gjør noget Godt, naar der blot kommer Bevægelse i den, og den saa ramler overstyr og forandres fra den Stiftelse, hvori den har været i Aarhundreder, til noget Andet. Det er et Vidnesbyrd, man ikke skal agte for ringe, at de ved deres Indtrædelse i Verden saa ulykkelige unge Personer efter at være udtraadte af Stiftelsen have samlet sig i større Kredse for stadigt at høitidelig holde ved en Fæst deres Indtrædelse i Vaisenhuset, og de have gjort Mere endnu — ogsaa dette har Betydning — de have overtaget selv at udrede Konfirmationsudgiften og Klæders Anskaffelse til en ikke ringe Del af dem, som successivt træde ud af Stiftelsen. Dette er en smuk Maade at vise sin Taknemlighed paa; det er et Datum, som maa kaste et smukt Lys over en Stiftelse, hvor Forholdet er saaledes. Naar man siger: denne Anstalt fyldestgjør altsigebel ikke det, som den burde fyldestgjøre; den bør have Interesse for hele Landets foreldreløse